

HANDIKAPP FÖRBUNDEN

Sundbyberg 2014-09-25

Vår referens: Mia Ahlgren

Mottagare:
Arbetsmarknadsdepartementet

Referens: A2014/2355/DISK

Yttrande över Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering SOU 2014:41

Handikappförbunden är en samarbetsorganisation för 37 funktionshinderförbund som tillsammans representerar ca 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt intressepolitiska arbete grundar sig på mänskliga rättigheter.

Sammanfattning

Handikappförbunden välkomnar förslaget att aktiva åtgärder ska omfatta alla diskrimineringsgrunder. Våra övriga synpunkter kan sammanfattas i följande punkter:

- Nämnden mot diskriminering bör finnas kvar som en instans för överklaganden. Nämnden bör även framledes bestå av representanter för parterna och företrädare för de olika diskrimineringsgrunderna.
- Vi förutsätter att förslagen om aktiva åtgärder omfattar bristande tillgänglighet som en form av diskriminering.
- Lagstiftning och övergripande tillsyn som rör aktiva åtgärder mot diskriminering ska samlas i diskrimineringslagen när det gäller alla områden. DO behöver mer resurser för sitt utvidgade tillsynsansvar.
- Samarbetsavtal mellan DO och ansvariga myndigheter ska uppmuntras och utvecklas för att aktiva åtgärder så långt det är möjligt integreras i övrigt arbete.
- På utbildningsområdet, särskilt inom skolan, behövs en möjlighet att anmäla missförhållanden när det gäller att leva upp till kraven på aktiva åtgärder.

Inledning

Arbetet för likabehandling är viktigare än någonsin. Aktiva åtgärder mot diskriminering för personer med funktionsnedsättning är avgörande för att Sverige ska leva upp till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FN har till exempel riktat skarp kritik mot Sverige när det gäller att sprida kunskap om konventionen.¹ Ökad kunskap är en viktig del av aktiva åtgärder mot diskriminering, som inte uppmärksammas i utredningen. I till exempel Storbritannien finns många exempel på organisationer som har obligatoriska "medvetandebildningar" för personal som följs upp löpande bland medarbetare. I organisationer som företräder de olika diskrimineringsgrunderna finns kunskap som behöver tillvaratas i arbetet med att förebygga diskriminering.

Funktionsnedsättning som diskrimineringsgrund

När det gäller funktionsnedsättning som diskrimineringsgrund ser vi att aktiva åtgärder för anpassningar i skola och arbetsliv kommer att vara viktiga för att motverka diskriminering. Den 1 januari 2015 kommer bristande tillgänglighet bli en form av diskriminering. Myndigheten för delaktighet har riktlinjer och metoder riktat till myndigheter som kan utgöra exempel på metoder för systematiskt förebyggande av diskriminering. På högskoleområdet finns inspiration att hämta i systemet med samordnare som arbetar systematiskt såväl inåt i organisationerna som utåt mot studenter med funktionsnedsättning. I Norge är diskrimineringslagen kopplad till en strategi och handlingsplan för universell utformning². FN:s allmänna kommentar för tolkning av artikel 9 om tillgänglighet i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning fördjupar kraven när det gäller diskriminering kopplat till tillgänglighet och ett universellt utformat samhälle.

Aktiva åtgärder ska samlas i diskrimineringslagen samarbetsavtal mellan DO och andra myndigheter stärkas

Handikappförbunden anser att det är viktigt med ett samlat övergripande ansvar för diskriminering som inkluderar aktiva åtgärder. Vi säger därför nej till förslaget att flytta reglering för skolområdet till skollagen och tillsynen till Skolinspektionen.

Vi tror att det behövs både ett övergripande samlat ansvar och integrerat arbete. Vi välkomnar därför idén att integrera aktiva åtgärder i skolans kvalitetsarbete och i tillsynsarbetet, även om DO behåller ett övergripande ansvar. Samverkansavtal mellan DO och

¹ FN:s rekommendationer

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fSWE%2fCO%2f1&Lang=en

² FN:s allmänna kommentarer till artikel 9

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD/C/GC/2&Lang=en

Skolinspektionen³ som utvecklas och förtydligas löpande är en bra modell för att ytterligare stärka arbetet för att främja likabehandling inom arbetsmiljöområdet, andra delar av utbildningsområdet och i förlängningen fler områden som täcks av diskrimineringslagen, men ännu inte omfattas av kraven på aktiva åtgärder. DO kommer dock att behöva mer resurser för tillsynsuppdraget.

Vi ställer oss även bakom Barnombudsmannens yttrande med ett tydligare fokus på barnets perspektiv i arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering i skolan.

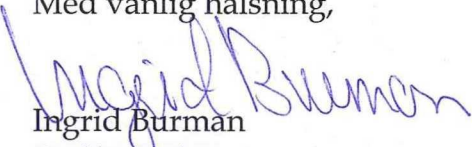
Experter från organisationer som representerar diskrimineringsgrunder behövs

Handikappförbunden avstyrker förslaget i 11.6.3 om att lägga ned Nämnden mot diskriminering. Vi föreslår att nämnden ges en ny roll som instans för överklaganden av DO:s myndighetsbeslut. Det är viktigt att nämnden även framgent består av ledamöter från organisationer som har kunskap om och företräder de olika diskrimineringsgrunder liksom av representanter för arbetsmarknadens parter.

I förslaget 11.6.3 får centrala fackliga organisationer en möjlighet göra en framställning till DO om vitesföreläggande inom arbetslivet. Vi anser att motsvarande möjlighet behövs för andra organisationer när det gäller aktiva åtgärder som rör rekrytering.

Inom utbildningsområdet, särskilt på skolans område behövs också förstärkta möjligheter att anmäla brister som kan leda till vitesförelägganden. En möjlighet att komma åt problemen är att gå vidare och utveckla förslaget Rapportera anmäla och avhjälpa missförhållanden - för barns bästa⁴.

Med vänlig hälsning,

Ingrid Burman
Ordförande

Handikappförbunden

³ <http://www.dagensamhalle.se/debatt/skolor-med-mobbning-ska-hamna-i-domstol-7262> Debattartikel som nämner samverkansavtal DO och Skolinspektionen

⁴ <http://www.regeringen.se/sb/d/14064/a/166675> SOU2011:33